

A Fiastyúk Csillagda

Csillagászat szempontjából két meghatározó fordulópont volt az életemben. Az első 1973-ban, amikor édesapám kezembe adott egy Ford és Ég újságot. Rögtön fel is vásároltam az akkor épp kapható ismeretterjesztő szakirodalmat (mind a kettőt).

Azonnal a távoli galaxisok, kódkok kötöttek le, gyűjtötték fel képzeletemet. Kisebbségi család ért, amikről az Urániában vásárolt Kepler-távcső és a későbbi, 10 cm-es Newton nem hozta azt a látványt, amit a könyvekben láttam. Így hosszú időre az ismeretterjesztő könyvek jelentették számomra a csillagászatot.

A 250/1250-es lóműszer

A második fordulópont 2004-ben következett, mikor szembesültem a ténnyel, hogy a digitális technika fejlődésével már amatőr eszközökkel is készíthetők szinte professzionális felvételek.

Fél évi tanulmány után vásároltam meg a 250/1250-es Newtoni Dobson állványon, majd rövidesen egy EQ6 került a cső alá. Az első időszak kihepcselgetései után hamarosan felmerült bennem a csillagdaépítés

gondolata. Szerencsére körülményeim ezt lehetővé tették Újhartyánban élek, ahol viszonylag jó déli egem van. Több csillagvizsgáló meglátogatása után a letölthető teletűző vállalat mellett döntöttem. A távcsőtér 3x3 m, az észlelőhelyiség 1,5x3 m-es. A falak hőszigetelt panelből készültek, a tető szindelyborítást kapott, a teljes tető hat darab kapugörögön tolnak el. Az észlelőhelyiség emelt padozata igazodik a Newton magasságához, de szükség szerinti alacsonyabbra is átépíthető. Mivel nem szerettem volna sokáig építkezni, az épület kivitelezését egy helyi vállalkozóval végeztettem el, magam az elektromos szerelést és a távcső beépítését végeztem el.

A Fiastyúk Csillagda nyitott és zárt felülettel

A csillagvizsgálónak magyar elnevezést kerestem, úgy érzem, hogy kevés csillag-

szati jelkép kötődik jobban a népi hagyományokhoz, mint a Fiatyúk. Mindenkinek javasolom, akinek lehetősége van rá, hogy fixen állítsa fel a távcsövét. Az észlelésre fordítható idő ugrásszerűen megnő. Már két-három óra tiszta idő esetén is érdemes fölözni.

Cikkünk szerzője a csillagvizsgálóban

A távcső és a számítógép közötti kapcsolatot az Ursa Minor programmal oldottam meg. A vezérlő számítógép rajta van a házi hálózaton, így internet is működik, valamint másik számítógépről is elérhető. Sok egyéb kiegészítőre is szükség volt, ami nagyrészt saját kivitelezés vagy tervezés is (molnos fókuszos, exponálósín, páramentesítő fűtés, parafokális okulár, lightbox, szűrőváltó + off-axis guider stb.).

Számos huzlatos leküzdése után 2007 őszére jutottam el oda, hogy elfogadható mélyég felvételeket tudjak készíteni. Tegnap hezethnek a vezetés megoldása bizonyult. A Lumicon off-axis guider és a Meade DS1 PRO beszerzése oldotta meg a problémát, ezekkel sikerült elérni, hogy gyakorlatilag nincs vezelési hiba képem, és bárhol találunk vezetésre alkalmas csillagot.

Jelenleg a Newton mellett egy 80/600-as SW ED APO-t használok, ezek jól kiegészítik egymást, minőségileg is jók. Terveztem új távcső vásárlását is, de még korántsem használtam ki azokat a lehetőségeket, amit ez a két tubus nyújtani tud. Leginkább a mélyég-

felvételekhez szükséges képrögzítő eszközök terén érzek hiányosságot. A Canon EOS 350D-nak jó a chipmérete, viszont az érzékenységére lehetne jobbnak is. Jelenleg beszerzés alatt áll egy Meade DS1 PRO III, amivel remélem a halványabb objektumok is elérhetőek lesznek. Szeretnék keskenysávú szűrőket is használni, ehhez terveztem egy off-axis guider-t, ahol a kamera és a vezérlőtűr közé kerülül egy 2" os szűrőtartó, mindez 35 mm-en, ami egy Newton esetében nem elhanyagolható előny.

Elsősorban mélyég objektumokat fölözöm. A távoli galaxisok ködök változatosága áll legközelebb hozzám, minden felvétel elkészítése kihívás az észlelés tervezésétől a kiindulásig.

Sok magyar nyelvű csillagászati ismeretterjesztő könyvem van, jó pár még az 1900-as évektől. Szívesen olvasgatom őket, mindig meglóg, hogy mennyit változtak az ismereteink az idők során, és mi minden vár a következő generációkra, amiről még sejtelnünk sincs.

A csillagvizsgáló avatóján amatőrökkel (sajnos becsült idő volt)

Szerencsém van, mert a családom maximálisan támogat ebben a – valljuk meg – nem olcsó hobbi gyakorlásában.

Az amatőr csillagászok között sok barát-ra leltem bárkihez fordultam, mindenki szívesen segített tapasztalataival. Ezúton is szeretném megköszönni mindenkinek a segítséget.

Gserno Antal

<http://www.trendcoop.hu/cserno/>